Lietas Nr. C06033414
Lietas arhīva Nr. C-0334-14/11

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Zemgales apgabaltiesa
Civillietu tiesu kolēģija
Tiesnese R.Knabe
Tiesas sēdes sekretāre I.Butkus, I.Kizilova

piedaloties lietas izskatīšanā prasītājas pilnvarotai pārstāvei zvērinātai advokātei Dagnijai Barakai, trešās personas Engures novada domes pārstāvim /Persona A/ izskatīja atklātā tiesas sēdē **Jelgavā, 2014.gada 29.jūlijā**
civillietu /Persona B/ prasībā pret LR Finanšu ministriju, ar trešo personu Engures novada domi, par īpašuma tiesību atzīšanu uz ēku.

Aprakstošā daļa

/Persona B/ Zemgales apgabaltiesā cēlusi prasību pret LR Finanšu ministriju, ar trešo personu Engures novada domi, par īpašuma tiesību atzīšanu uz ēku, kurā, pamatojoties uz likuma „Par Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību", Civillikuma 968.,999.pantu, lūdz atzīt prasītājai īpašuma tiesības uz dzīvojamo ēku, kadastra Nr./Numurs A/, kas atrodas uz nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes Engures novada Engures pagastā.

Norāda, ka prasītājas vectēvam /Persona C/ līdz 1940.gadam piederēja nekustamais īpašums /Adrese A/ ar zemes īpašuma kopējo platību 24.74 ha. /Persona C/ miris /Datums A/. Zemes reformas pirmajā kārtā /Persona C/ meitai, prasītājas mātei /Persona D/ atjaunotas īpašuma tiesības uz 0,127 ha /Nosaukums B/ māju zemes, izdalot otru saimniecību ar nosaukumu /Nosaukums A/, kurai ar Engures pagasta padomes 1997.gada 13.februāra lēmumu piemājas saimniecības /Nosaukums B/ nosaukums mainīts uz nosaukumu /Nosaukums A/, par 6,59 ha mantojamās zemes piešķirti kompensācijas sertifikāti. No septiņiem /Nosaukums A/ zemes gabaliem dabā iemērīti divi gabali ar kopējo platību 1,692 ha, uz kuru /Persona D/ ar Valsts zemes dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas 2000.gada 4.septembra lēmumu ir atjaunotas īpašuma tiesības. Lēmumā norādīts, ka uz pirmā zemes gabala atrodas bezīpašnieka bijusī kūts, celta 1885.gadā.

Līdz 1940.gadam nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ sastāvā bijušas ēkas: dzīvojamā ēka, uzbūvēta 1910.gadā, kūts, klēts, vāgūzis, uzbūvēts 1880.gadā, kūts uzbūvēta 1885.gadā. Saskaņā ar ierakstiem saimniecību grāmatās /Nosaukums B/ mājās 1947.-1949.gadā dzīvojis /Persona C/ ar sievu /Persona E/, un tā bija reģistrēta kā zemnieku saimniecība. Pēc 1952.gada ierakstiem saimniecības grāmatās /Nosaukums B/ bija reģistrēta kā strādnieku, kalpotāju saimniecība un tajā dzīvojusi /Persona E/.

/Persona E/, kuras pēdējā dzīvesvieta bija /Adrese A/, mirusi /Datums B/, un mantojuma tiesībās uz viņas atstāto mantojumu apstiprināta meita /Persona D/. 2000.gada 5.oktobrī zemesgrāmatā nostiprinātas /Persona D/ īpašuma tiesības uz īpašuma /Nosaukums A/ zemi ar kopējo platību 1,692 ha. Zemesgrāmatā izdarīts ieraksts, ka uz zemes gabala ar kadastra Nr. /Numurs B/ atrodas bezsaimnieka kūts. Pārējās ēkas, kuras līdz 1940.gadam bija īpašuma /Nosaukums B/ sastāvā, pēc zemes sadalīšanas atrodas cita īpašuma sastāvā.

/Persona D/ mirusi /Datums C/, mantojuma tiesībās uz viņas atstāto mantojumu ir apstiprināta prasītāja, kuras īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu /Nosaukums A/ 2003.gada 27.janvārī ir nostiprinātas zemesgrāmatā.

Norāda, ka zemesgrāmatas nodalījumā norādītā bezsaimnieka kūts ir 1885.gadā būvētā ēka, kas atradās nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ sastāvā, un 1949.gadā ir norādīta arhīva dokumentos. Padomju gados ēka pārbūvēta par dzīvojamo māju, projekts apstiprināts 1982.gadā. Pēc prasītājas pasūtījuma ir izstrādāts izmaiņu projekts, kurš 2013.gada 19.septembrī ir apstiprināts Engures novada būvvaldē. Ar 2013.gada 31.oktobra Aktu pārbūvētā ēka - dzīvojamā māja pieņemta ekspluatācijā. Zemesgrāmatas nodalījumā norādītā bezsaimnieka kūts saskaņā ar valsts zemes dienesta 2014.gada 25.februāra izziņu kadastra reģistrā ir reģistrēta kā dzīvojamā ēka nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ sastāvā ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/.

Norāda, ka neviena cita persona līdz šim nav pieteikusi savas tiesības uz minēto ēku. Īpašums prasītājas valdījumā atrodas vairāk kā desmit gadus, pastāv priekšnosacījumi tā iegūšanai arī ar ieilgumu.

LR Finanšu ministrija rakstveida paskaidrojumā lūdz prasību noraidīt, motivējot ar to, ka nepastāv visi likumā norādītie priekšnoteikumi īpašuma iegūšanai ar ieilgumu. Prasītāja prasības pieteikumā nenorāda, ka strīdus būvi būtu ieguvusi mantošanas ceļā no savas mātes /Persona D/. Sakarā ar to, ka Privatizējamais valsts uzņēmums /Nosaukums C/ 2003.gada 3.oktobrī ir likvidēts un izslēgts no Uzņēmumu reģistra, zvejnieku kolhozs /Nosaukums D/ ir likvidēts, būves īpašnieks nav zināms. Līdz ar to strīdus būve ir uzskatāma par bezīpašnieka mantu piekrītošu valstij. Norāda, ka lietā nav iesniegti dokumenti par nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem par nekustamo īpašumu ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/.

Engures novada dome rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pašvaldībai nav iebildumu pret prasību par īpašuma tiesību atzīšanu uz ēku, kas atrodas uz nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes, jo saskaņā ar Engures novada domes rīcībā esošo informāciju minētā ēka ir uzbūvēta uz ēkas pamatiem, kura vēsturiski līdz 1940.gadam ir piederējusi nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ mantinieces /Persona B/ vectēvam /Persona C/. Norāda, ka /Persona B/ minēto ēku apsaimnieko no 1991.gada, maksājusi nekustamā īpašuma nodokli un par saviem līdzekļiem veikusi mājas pārbūvi.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Dagnija Baraka prasību uzturēja pēc prasības pietikumā norādītajiem argumentiem.

Engures novada domes pārstāvis /Persona A/ tiesas sēdē pret prasību neiebilda, apstiprināja prasītājas norādītos apstākļus, paskaidroja, ka prasītāja ir strīdus ēkas lietotāja, maksājusi mājīpašuma nodokli par ēku, uz minēto ēku nav pieteicies neviens pretendents, kurš būtu tiesīgs to iegūt savā īpašumā, Engures pašvaldības īpašumā ēka nekad nav bijusi. Zvejnieku kolhozs /Nosaukums D/ ir rīkojies ar ēku, taču dokumenti, kas apliecinātu īpašuma tiesības uz to, nav bijuši, jo, 1990. gadā privatizācijas procesā, un likvidējoties kolhozam, ēka nav bijusi iekļauta inventarizācijas sarakstā un nav tikusi nodota privatizācijai, ne arī nodota pašvaldībai.

LR Finanšu ministrijas pārstāvis uz tiesas sēdi nav ieradies, par tiesas sēdes laiku un vietu likumā noteiktā kārtībā ir paziņots; rakstveida paskaidrojumā lūdz izskatīt lietu bez pārstāvja klātbūtnes. Tiesa nolēma izskatīt lietu bez atbildētājas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus un argumentus, izvērtējot rakstveida pierādījumus lietā, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka prasība apmierināma.

Engures pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./Numurs C/ ierakstīts nekustamais īpašums /Nosaukums A/ ar kadastra Nr. /Numurs B/, kas sastāv no diviem zemes gabaliem ar kopējo platību 1,692 ha. Pamatojoties uz Valsts zemes dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas 2000.gada 4.septembra lēmumu, īpašuma tiesības bija nostiprinātas /Persona D/. 2003.gada 9.janvārī īpašuma tiesības nostiprinātas /Persona B/, pamatojoties uz Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2002.gada 5.novembra spriedumu.

Zemesgrāmatā ir atzīme, ka uz /Nosaukums A/ zemes gabala ar kadastra Nr. /Numurs B/ atrodas bezsaimnieka kūts.

Prasītāja lūdz atzīt viņai īpašuma tiesības uz minēto ēku, norādot, ka ēka atrodas uz viņai īpašumā esošās zemes, ēka valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrēta kā patstāvīgs īpašuma objekts, neviena cita persona nav pieteikusi savas tiesības uz to, ēka ir piederējusi prasītājas vectēvam un prasītājas valdījumā atrodas vairāk kā desmit gadus, īpašuma iegūšanai pastāv arī ieilguma tiesiskais pamats.

Netiek apstrīdēts un ar dokumentiem lietā ir identificējama prasības pieteikumā norādītā ēka – dzīvojamā ēka ar kadastra apzīmējumu /Numurs A/, bijusī 1885.gadā uzbūvēta kūts, kas atrodas uz prasītājai piederošas zemes: Valsts zemes dienesta 2014.gada 25.februāra kadastra izziņa, 2013.gada 21.oktobra kadastrālās uzmērīšanas lieta un zemes robežu plāns, Engures novada domes 2013.gada 31.oktobra akts, 1992.gada 14.decembra Tukuma zonālā arhīva izziņa, Valsts zemes dienesta 2000.gada 4.septembra lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu uz zemi.

Likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtajā daļā noteikts, ka ēkas (būves), kuras zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā nav reģistrētas kā patstāvīgi īpašuma objekti, uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu, atbilstoši Civillikuma 968.pantam. Citas personas īpašuma tiesības uz šādām ēkām (būvēm) var iegūt, ja tiesa apmierinājusi šo personu prasību atzīt īpašuma tiesības uz attiecīgajiem objektiem.

Civillikuma 968.pants noteic, ka uz zemes uzcelta un cieši ar to savienota ēka atzīstama par tās daļu.

Lietā nav iegūti pierādījumi, ka strīdus ēka zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā būtu reģistrēta kā patstāvīgs īpašuma objekts. Atzīme par strīdus bezsaimnieka ēku zemesgrāmatā ierakstīta 2000.gada 5.oktobrī, tas ir, vairāk kā desmit gadi. Pie šādiem apstākļiem nav tiesiskas nozīmes, izšķirot konkrēto strīdu, atbildētājas iebildumiem par ēkas iespējamo saistību ar bijušo zvejnieku kolhozu /Nosaukums D/ un bijušo privatizējamo valsts uzņēmumu /Nosaukums C/. Lietā konstatēts un netiek apstrīdēts, ka neviena cita persona noilguma termiņā nav pieteikusi savas tiesības uz minēto ēku.

Tiesa uzskata, ka atbilstoši likuma „Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un kārtību" 14.panta ceturtai daļai, ir pamats atzīt prasītājai īpašuma tiesības uz prasīto ēku, kas atrodas uz prasītājai piederošā nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes.

Vienlaikus tiesa atzīst, ka lietā konstatēti arī tiesiskie pamati īpašuma tiesību iegūšanai ar ieilgumu.

Civillikuma 999.pantā ir noteikts, lai valdījums nodibinātu īpašumu ar ieilgumu, ir vajadzīgs: priekšmets, ko var iegūt ar ieilgumu (1000.-1005.p.); tiesisks pamats (1006.-1012.p.); valdītāja laba ticība (1013.-1017.p.); nepārtraukts valdījums (1018.-1022.p.); noteiktā laika notecējums (1023.-1024.p.); lietas īpašnieka tiesiska iespēja izlietot savu tiesību uz lietu (1025.-1029.p.).

Ja ieilguma laikā vairākas personas valdījušas lietu cita pēc citas un tas, pret ko tek ieilgums, valdījumu nav pārtraucis, tad priekšgājēja valdījums pēcniekam nāk par labu, tā, ka visu tādu personu valdījuma laiki saskaitāmi kopā, kā tas noteikts Civillikuma 1021.pantā.

Civillikuma 1006.pantā noteikts, ka valdījumam, lai tas dotu tiesību iegūt kādu lietu par īpašumu ar ieilgumu, jābalstās uz tāda tiesiska pamata, kas jau pats par sevi varētu piešķirt īpašuma tiesību, bet kam attiecīgā gadījumā sevišķa šķēršļa dēļ īpašuma iegūšana nav tūliņ sekojusi.

Tikai tad, ja ievēroti visi iepriekš minētie likuma nosacījumi, ieguvējs iegūst īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu uz ieilguma pamata.

Tiesa uzskata, ka minēto likuma normu nosacījumi ir guvuši apstiprinājumu izskatāmajā lietā.

Tukuma valsts zonālā arhīva 1992.gada 14.decembra izziņā apliecināts, ka /Nosaukums B/ mājas 1947.-1949.g.g. reģistrētas kā zemnieku saimniecība un tajā dzīvojuši /Persona C/, dzimis 1879.g., ģimenes galva, un viņa sieva /Persona E/, dzimusi 1904.gadā. Saimniecības īpašumā bijušas : dzīvojamā ēka, uzbūvēta 1910.g.,kūts, klēts, vaguzis, uzbūvēts 1880.g.,kūts, uzbūvēta 1885.gadā. Arhīva izziņā norādīts, ka 1952.gadā /Nosaukums B/ mājas reģistrētas kā strādnieku un kalpotāju saimniecība, kurā kā ģimenes galva dzīvojusi /Persona E/, dzimusi 1904.gadā.

Ar dokumentiem lietā pierādīts un netiek apstrīdēts, ka /Persona C/, kuram līdz 1940.gadam piederēja nekustamais īpašums /Nosaukums B/ , ir prasītājas /Persona B/ vectēvs.

Sv.Ģertrūdes 1.draudzes arhīva izziņā apliecināts, ka /Persona D/ 1940.gadā ar ierakstu Nr.148 ir noslēgusi laulību ar 1909.gadā dzimušo /Persona D/.

/Persona C/ ir miris 1950.gada 7.oktobrī, /Persona D/ (dzimusi /Uzvārds A/) mirusi /Datums C/.

/Persona E/, kuras pēdējā dzīvesvieta bija /Adrese A/, mirusi /Datums B/. Ar Tukuma rajona tiesas 1993.gada 6.jūlija spriedumu/Persona E/ testaments, ar kuru visa manta ir novēlēta /Persona D/, ir stājies likumīgā spēkā.

Ar Valsts zemes dienesta Ziemeļkurzemes reģionālās nodaļas 2000.gada 4.septembra lēmumu /Persona D/ kā /Persona C/ meitai ir atjaunotas īpašuma tiesības uz /Adrese A/ māju zemi 1,692 ha kopplatībā. Nekustamais īpašums /Adrese A/ līdz 1940.gada 21.jūlijam piederēja /Persona C/, atbilstoši LV vēstures arhīva izziņai Mr.J-1198 no 16.03.1992.

Ar Engures pagasta padomes 1997.gada 13.februāra lēmumu /Persona D/ piemājas saimniecībai /Nosaukums B/ piešķirts nosaukums /Nosaukums A/.

Ar Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesas 2002.gada 5.novembra spriedumu /Persona B/ apstiprināta mantojuma tiesībās uz /Datums C/ mirušās savas mātes /Persona D/ visu atstāto mantojumu. Mantojuma masā norādīts arī nekustamais īpšums /Nosaukums A/.

Saskaņā ar Civillikuma 1018.pantu ,1011.pantu,1013.pantu, lai iegūtu īpašumu ar ieilgumu, ieguvējam vajag pa visu likumā noteikto laiku nepārtraukti un netraucēti valdīt iegūstamo priekšmetu (876.p.1.d.) un rīkoties ar to kā īpašniekam un pa visu ieilguma laiku neatteiktos no gribas valdīt lietu kā savu, nezinot šķēršļus, kas nepielaiž iegūt to par īpašumu.

Engures novada pašvaldība apliecina, ka ēku ar kadastra Nr. /Numurs A/, kas atrodas uz nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes, kopš 1991.gada apsaimnieko un lieto /Persona B/, maksā nekustamā īpašuma nodokli un veikusi mājas pārbūvi. Minētais apstiprināts ar Engures pagasta nodokļu kvītīm uz /Persona D/ un /Persona B/ vārda (lietas 57. – 70.lapa), Engures novada domes 2013.gada 31.oktobra aktu.

Pie šādiem tiesas sēdē konstatētiem apstākļiem un saskaņā ar minētajām likuma normām, tiesa uzskata, ka ir iegūti pierādījumi, kas ļauj atzīt, ka prasītāja /Persona B/ (līdz savam nāves brīdim /Persona D/ , dzimusi /Uzvārds A/, un /Persona E/, nekustamā īpašuma /Nosaukums B/ īpašnieka /Persona C/ laulātā) uz tiesiska pamata, labā ticībā, nepārtraukti un netraucēti valdījusi strīdus ēku, rīkojās ar to kā īpašniece un pa visu ieilguma laiku (vairāk kā desmit gadus) neatteicās no gribas valdīt to kā savu īpašumu, veikusi ēkas pārbūvi, maksājusi nodokļus.

Saskaņā ar Civillikuma 1024.pantu - kas pēc ieilguma noteikumiem (1000.-1022.p.) valdījis desmit gadu laikā nekustamu īpašumu, kurš zemesgrāmatās uz viņa vārda nav ierakstīts, tas atzīstams par tādu, kas ieguvis šo nekustamo īpašumu ar ieilgumu, un tam ir tiesība un pienākums prasīt šā iegūšanas pamata ierakstīšanu zemesgrāmatās uz savu vārdu.

Līdz ar to tiesa uzskata, ka ir pamats prasību apmierināt uz prasībā norādītajiem pamatiem, atbilstoši Civillikuma 1060.pantam, kas nosaka, ka prasītājam jāpierāda sava īpašuma prasība; šim nolūkam pietiek, ja viņš pierāda, ka patiesi ieguvis šo tiesību tiesīgā kārtā; pēc tam jau atbildētājam jāpierāda, ka prasītājs nav īpašnieks.

Latvijas Republikas Finanšu ministrija likumā noteiktā kārtībā prasību par īpašuma tiesību atzīšanu nav apstrīdējusi.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 189. -194.pantiem, Civillietu tiesu kolēģija

nosprieda

Prasību apmierināt.
Atzīt /Persona B/, personas kods /Personas kods B/, īpašuma tiesības uz dzīvojamo ēku, kadastra Nr./Numurs A/, kas atrodas uz nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ zemes Engures novada Engures pagastā.
Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātai, 20 dienu laikā iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesā.

Tiesnese R.Knabe